

Kirken Underviser

Det aktuelle tidsskrift for kirkens pædagogik og undervisning

Fælles om Konfirmander

2

2020

Forord

Fælles om konfirmander

Anita Obeling Kring,

Sidsel Leth Svensson og

Preben Medom Hansen, redaktører af dette nummer

I dette nummer af Kirken Underviser præsenteres en række vidt forskellige eksempler på, hvordan vi kan samarbejde om konfirmandundervisningen. Fra det store format, som når Roskilde Stift laver konfirmandtræf i domkirken, til det helt lokale når præsten og kirke- og kulturmedarbejderen i Solrød underviser sognets konfirmandhold sammen. Fælles kvaliteter for de små og store samarbejder er, at konfirmanderne nyder godt af de nye muligheder, og at underviserne sætter pris på samarbejdet med kollegaer. Nye samarbejder giver nye ideer og større arbejdsglæde - til glæde for konfirmanderne.

God fornøjelse med læsningen!

Konfirmandtræf i Roskilde Domkirke – fotoreportage

Hvilke grundfølelser er på spil under nadveren, og hvad betyder det for mit liv? Det spørgsmål fik 3500 konfirmander svar på under Roskilde Stifts årlige Konfirmandtræf den 4.-6. februar 2020, hvor halvdelen af stiftets konfirmander og præster gav hinanden en fælles oplevelse.

Af Anita Obeling Kring, cand.theol og kirke- og kulturmedarbejder i Solrød Sogn, og Sidsel Leth Svensson, religionspædagogisk konsulent

Fakta

Forud for Konfirmandtræffet har præster og kateketer lokalt haft mulighed for at forberede konfirmanderne med et undervisningsmateriale på to dobbeltlektioner, der tager udgangspunkt i årets tema.

Modtagelsen

Konfirmandtræffet gentages seks gange. Men det kræver stadig en del logistik, når 600 konfirmander og deres voksne skal ankomme til og færdes i domkirken samtidig. Det er guider fra rollespilsakademiet, der har påtaget sig denne opgave. De tager imod konfirmanderne og fører dem sikkert rundt i domkirken.

Peters vrede

Det første, konfirmanderne møder i domkirken, er fire poster, der alle fokuserer på en grundfølelse, en discipel og på nadvermåltidet. På den første post er der fokus på Peter og Peters vrede over, at Jesus siger, at Peter vil fornægte ham.

Thomas' frygt

Alle poster tager præcis 12 minutter og er inddelt i en fortælling og en aktivitet. På den anden post hører konfirmanderne om Thomas, der frygter, at han ikke er stærk nok i sin tro. Som aktivitet skal konfirmanderne tænde et knæklys og bede en bøn.

Judas' sorg

På den sidste post hører konfirmanderne om Judas og hans sorg over at have forrådt Jesus. Men de hører også, at Jesus alligevel havde inviteret forræderen med til festen, og at alle på samme måde er elsket af Jesus og velkomne ved nadverbordet. Til slut bliver konfirmanderne korstegnet i panden.

Konfirmandernes eget nadverbillede

Som opsamling på de fire poster laver konfirmanderne en parafrase over Leonardo Da Vincis Den sidste Nadver. Og mens konfirmanderne overvejer kompositionen og placeringen af disciplenes attributter, spiller kirkens orgel.

Klar til gudstjeneste

Herefter samles alle konfirmanderne til gudstjeneste. Da konfirmanderne bevægede sig mellem posterne, spillede bandet Five Guys in a Church bl.a. Justin Timberlakes True Colors. Nu fortsætter bandet i samme stil, mens konfirmanderne bænkes.

Gudstjeneste

Gudstjenesten er konfirmandtræffets højdepunkt, og rummet er overraskende stille på trods af, at kirken er fuld af godt 600 teenagere. Det er biskop Peter Fischer Møller, der, under hver gennemspilning, byder de mange konfirmander velkommen i deres domkirke.

Taget løfter sig

Domkirkens gamle tag løfter sig, når konfirmanderne under gudstjenesten synger salmerne Du kom til vor runde jord og Hil dig frelser og forsoner. Tradition og fornyelse mødes. Bandet spiller til den første salme og orgelet til den anden. Ekstra stemningsfuldt er det, når konfirmanderne entusiastisk rejser sig under omkvædet Jesus, du min Herre!

Prædiken

Sløjfen bindes mellem nadveren, de fire grundfølelser og konfirmandernes hverdag under gudstjenestens prædiken. Provst i Næstved, Anna Kluge, præst i Ringsted, Otto Lundgaard, og præst i Roskilde, Marianne Pedersen, har som prædikanter sammen og hver for sig skabt tre prædikener, der gik lige ind hos konfirmanderne.

Lysshow

Det mest spektakulære punkt under gudstjenesten er uden tvivl det fire minutter lange lysshow, hvor bandet spiller Calvin Harris' Giant. Konfirmanderne opdager, at de kors, de tidligere fik tegnet i panden, nu er selvlysende, og feststemningen når højdepunktet.

Konfirmanderne fejrer nadver sammen

I kirken er der ingen fest, uden at vi fejrer nadver. Det gælder naturligvis og til konfirmandtræffet. Nadveren fejres med kontinuerlig altergang, hvor seks præster står klar ved tre stationer. Igen er det guiderne fra rollespilsakademiet, der sikrer, at de mange konfirmander alle finder nadverbordet.

Konfirmanderne ledes ud i vinternatten og livet

Til slut ledes konfirmanderne ud i vinternatten og livet. På vejen kan de, der har lyst, give biskoppen en high five og sige farvel til både fortællere og guider. Mange har en lang tur hjem med bus eller tog, hvor de kan hygge sammen og vende dagen med deres præst undervejs.

Konfirmandtræffet er noget, vi skaber sammen

Konfirmandtræffet i Roskilde Stift er en event, der kun er mulig, fordi den bliver skabt i fællesskab til fællesskabet. Over 70 præster, kirke- og kulturmedarbejdere og lægfolk fra hele stiftet deltager frivilligt i alle dele af konfirmandtræffets udvikling og afvikling. Her mødes nogle af de mange fortællere til infomøde ugen inden konfirmandtræffet.

Videolinks

<https://www.facebook.com/roskildestift/videos/1412840955541965/>

<https://www.facebook.com/Konfirmandtraef/videos/133407764493496/>

Konfirmanderne skal føle sig som en del af et større fællesskab

Interview med Jens Elkjær Petersen om tankerne bag Roskilde Stifts Konfirmandtræf

Hvert år deltager 3500 konfirmander i Roskilde Stifts Konfirmandtræf. De bydes velkommen i domkirken og oplever kirken som et stort fællesskab. Mange af konfirmanderne oplever også, at deres egen præst på den ene eller anden måde har taget del i planlægning eller afvikling af konfirmandtræffet. For konfirmandtræffet skabes i fællesskab.

Af Anita Obeling Kring, cand.theol og kirke- og kulturmedarbejder i Solrød Sogn, og Sidsel Leth Svensson, religionspædagogisk konsulent

Fakta

Jens Elkjær Petersen er præst i Borup, Kimmerslev og Nørre-Dalby, provst i Køge Provsti og formand for Roskilde Stifts religionspædagogiske udvalg, som hvert år koordinerer og planlægger stiftets Konfirmandtræf.

Hvad er formålet med Roskilde Stifts Konfirmandtræf?

Formålet er at gøre konfirmandforberedelsen mere spændende, at brede den ud og få konfirmanderne til at føle sig som en del af et større fællesskab. De skal opleve, at kirken ikke bare er den lokale kirke. Kirken er større, og konfirmanderne er ikke alene! Og så er konfirmandtræffet en »wow-oplevelse« af den slags, de vil huske resten af livet!

Hvad går konfirmandtræffet ud på?

Ud over forberedelsen er konfirmandtræffet, selve eventen, todelt. I den første halvdel kommer konfirmanderne i hold rundt på nogle poster og bliver præsenteret for årets tema. Konfirmanderne hører en fortælling og bliver bagefter selv udfordret med en aktivitet omkring temaet. Det er en spændende formidling omkring et centralt tema i kristendommen. Bagefter mødes vi alle sammen til en festlig gudstjeneste, hvor konfirmanderne bliver en del af det store fællesskab.

Hvordan ligner konfirmandtræffets gudstjeneste den gudstjeneste konfirmanderne kender? Og hvordan er den forskellig?

Konfirmandtræffets gudstjeneste er anderledes, fordi der er rigtig mange konfirmander samlet. De oplever i høj grad det store fællesskab. Så er musikken anderledes. Konfirmanderne oplever, at kirken ikke kun benytter én slags musik. Her hører de noget, som de måske ikke har hørt til en gudstjeneste før. Og så har konfirmanderne mulighed for at give biskoppen en »high five«. Det gør de ikke så tit derhjemme. Men det er også helt klart en genkendelig gudstjeneste med fadervor og velsignelse. Der er en prædiken, som er vedkommende. Salmerne er kendte salmer, som de også møder til gudstjenesten derhjemme. Og så går konfirmanderne naturligvis til alters. Godt nok bruger vi af praktiske hensyn kontinuerlig altergang, men det er det samme, der er på spil.

Hvordan forberedes præster og konfirmander til konfirmandtræffet?

Dels får præsterne en masse praktisk information, når de tilmelder deres konfirmander. Men derudover får de adgang til et undervisningsmateriale, som bliver udarbejdet hvert år med henblik på netop dette års Konfirmandtræf. Det er en idebank til præsterne til at forberede konfirmanderne, som man lokalt kan tilpasse sin egen undervisning. Vi får rigtig god feedback på undervisningsmaterialerne, men det er vidt forskelligt, hvordan de bliver brugt. Og sådan skal det være.

»Det er simpelthen en fest at være med både for præsterne og for de engagerede lægfolk, som også stiller op hvert år.«

Hvordan engagerer man mere end 60 præster som frivillige fortællere i et konfirmandtræf?

Der er et utrolig godt sammenhold blandt fortællerne. Det er simpelthen en fest at være med både for præsterne og for de engagerede lægfolk, som også stiller op hvert år. Men jeg tror også, det betyder meget, at det er noget, man ikke skal, men derimod noget man gør af lyst – fordi det er sjovt. Som en af for-

tællerne sagde i år: »Det gav meget mere energi at være med, end det tog!« Og så betyder det også noget, at kan man se et formål med at være med. For uden fortællerne var der ikke noget Konfirmandtræf.

Hvorfor er konfirmandtræffet noget, man gør fælles i Roskilde Stift? Hvorfor ikke bare købe sig til det hele fx hos Rollespilsakademiet?

Kirkens opgave er at formidle og forkynde. Den opgave skal vi hele tiden holde os for øje. Når vi holder Konfirmandtræf, er det netop for at formidle og forkynde. Rollespillene kan fx facilitere som guider. Og de gør det godt! Men der, hvor vi kan gøre det bedre, er når den fantastiske fortælling om, hvorfor Gud blev menneske, skal fortælles. Fortællerne skaber inden for nogle få rammer selv deres fortællinger. Det bliver derfor en meget autentisk formidling på posterne, og det kan man ikke købe sig til.

Det er nemt at købe sig til alting. Men det, der også gør forskellen, er, at man får ejerskab, når man selv er med. Mange af de præster som kommer og fortæller, de fortæller den ene dag og kommer med egne konfirmander den næste dag. Det er kollegialitet på et højt plan - man går ind og gør noget for hinanden!

Du er (heller) ikke perfekt – og det er OK

Silkeborg Provstis fælles konfirmandevent K-dag handler om, at vi alle er uperfekte, usikre og svært fejlbehæftede – og at det er helt OK.

Af Preben Medom Hansen, pædagogisk medarbejder i Silkeborg Provsti

Da vi i Silkeborg Provsti for seks år siden besluttede at afholde en fælles konfirmanddag for alle provstiets 900 konfirmander, var vi enige om, at temaet for dagen både skulle være vedkommende for en 13-14-årig konfirmand og handle om kernen i det kristne budskab.

At blive til nogen

I første omgang var vi inspirerede af en kronik i Information, hvor en ung kvinde fortalte, hvordan hun gennem sin gymnasietid oplevede et stigende både indre og ydre pres for at »blive til noget«. Derimod var der ikke tid til at »blive til nogen«, dvs. at finde sig selv og sin plads i tilværelsen og fællesskabet.

»Karriereræs i højeste gear med drømme om målbar succes i form af karakterer, diplomer og titler er så altopslugende, at der ikke er plads til at bekymre sig om personlig udvikling – der er ingen plads til at finde sig selv. Jeg oplever med andre ord en ufattelig trang til at blive til noget, og en skræmmende ligegyldighed over for at være nogen«.

Nina Möger Bengtsson, Dagbladet Information, 29. august 2014

Perfektion og skam

Desuden var vi inspirerede af Silkeborgs lokale teolog og højskolelærer Christian Hjortkjær, der i mange sammenhænge har fortalt om, hvordan han oplever, at mange unge stræber efter det perfekte - og bliver ramt af skamfølelse, når det ikke lykkes.

Som undervisere var det ikke svært for os at genkende Nina Möger Bengtssons og Christian Hjortkjærs beskrivelser af de unges udmattende stræben efter perfektion og anerkendelse. Desuden forekom det oplagt for os, at kristendommen har noget vigtigt at spille ind med her, nemlig den grundlæggende tro og tanke, at overfor Gud er vi alle gode nok – alle uperfektheder til trods. Det handler om tilgivelse, nåde og om Luthers pointe om, at netop fordi vi ikke skal præstere det syndfri og perfekte, er vi friset til at vende blikket mod verden og næsten.

Derfor blev sloganet for dagen – og den røde tråd i dagens aktiviteter – det lidt kække:
Du er (heller) ikke perfekt – og det er OK

»Provstiets præster har desuden været glade for samarbejdet med kollegaerne fra andre sogne. Det har været et godt indslag i en arbejds- hverdag, hvor man står alene med ganske mange opgaver.«

Hvorfor en fælles konfirmanddag?

En fælles konfirmanddag skal give børnene nogle oplevelser og erfaringer, som de ellers ikke ville få. Ellers er der ingen grund til at stable det hele på benene. At opleve præster i udklædning og på slap line, at lave fysiske aktiviteter som kæmpedomino og synge med på musik leveret af et band er eksempler på indhold, som ikke er så let at lave i de enkelte sogne. Konfirmander har desuden i deres evalueringer givet udtryk for, at samværet med jævnaldrende fra andre skoler og byer var spændende og inspirerende.

Provstiets præster har desuden været glade for samarbejdet med kollegaerne fra andre sogne. Det har været et godt indslag i en arbejdsdag, hvor man står alene med ganske mange opgaver. Endelig har det været en god anledning til at aktivere sognets frivillige. De frivillige har virkelig trukket et stort læs, og de har været glade for at opleve dagen. Mange fortalte bagefter, hvor søde og venlige de unge havde været.

Møde med personer der mødte Jesus

Konfirmanderne møder i alt ni bibelske personer, der har mødt Jesus (rollerne spilles af provstiets præster i udklædning). Mange af disse personer var netop særdeles u-perfekte, og derfor kunne de gennem deres fortælling underbygge dagens tematik. Fx Zakæus og »kvinden der skulle stenes«. Alle poster har to elementer – dels en fortælling og dels en praktisk aktivitet.

Alle personer begyndte dagen med at introducere sig selv med et »rap-vers« fra den store fælles-scene. Melodien er nuppet fra »Jul på Vesterbro«.

Zakæus vers

Det' Zakæus her; jeg er en lille lort.
Jeg har løjet, snydt og svindlet, min samvittighed er sort.
Jeg var romernes lakaj – skønt jeg egentlig er jøde,
men så kom en fyr til byen, som jeg bare måtte møde.

»Kvinden der skulle stenes« vers

Men de sure dudes ville dræbe mig med sten,
bar' fordi jeg var lidt langsom til at samle mine ben.
Men en gut kom hen og sagde, at vi alle har en last,
og at »den, der aldrig kvajer sig, sku' ta' det første kast«.

Det opbyggelige omkvæd lød sådan her:

Ta' en slapper, vær dig selv;
det går jo nok alligevel.
Bare spørg (hey), bare spørg din præst (ho)!
Præster de ved altid bedst.

Livet er en gave fra Gud,
du skal bare pak' den ud.
Bare spørg (hey), bare spørg din præst (ho)!
Bliv til nog'n, og hold din fest.

Desuden mødte eleverne følgende bibelske personer: Maria Magdalene, Johannes Døber, Paulus, »Den lamme mand«, Thomas, de to disciple fra Emmaus-vandringen og en person der blev bispist ved »madmiraklet«.

Fakta om K-dag

tidspunkt:

Afholdes en gang om året i februar eller marts.

Varighed:

Fra kl. 9 til kl. 14.

Sted:

»JYSK arena«, som er et stort idrætscenter.

Volumen:

900 - 1000 konfirmander

Medvirkende:

Alle provstiets præster, omkring 80 frivillige og elever fra Silkeborg Højskole m.m.

Tema:

Du er (heller) ikke perfekt – og det er OK.

Organisering:

Konfirmanderne deles op i ca. 130 hold med 6-8 konfirmander pr. hold (inspiration fra spejderarbejdets patruljesystem). Holdene går selv rundt til posterne uden voksne.

Et holdkort styrer, hvilke poster hvert hold skal gå til i de forskellige perioder.

Poster:

Der er tre typer poster.

Ni levende poster

Her møder konfirmanderne en person, der har mødt Jesus. Personen fortæller sin historie. Temaet fra fortællingen sættes derefter i spil i en praktisk opgave/udfordring. 15 min. pr. post. Disse poster bemannes af sognene med præsterne som tovholdere, men med hjælp fra sognenes frivillige og øvrige personale.

Tre megaposter

Her mødes 150 konfirmander i 30 min. og gennemfører en stor fælles aktivitet. Vi har haft tårnbygning, kæmpe dominobane, lege-post, løfte bil, stomp. Disse poster varetages af eksterne kræfter, fx et spejder-eventfirma eller et højskolehold.

Ni lynposter

Små hurtige poster, der kan tages, hvis der er ventetid.

Fælles samlinger:

Dagen bindes sammen af tre gange, hvor alle samles foran den opstillede scene. Morgen, efter frokost og afslutning. Her har præsterne forberedt noget musik og en optræden, der passer til dagens tema om ikke at være perfekt.

Tidsplan:

Her et eksempel. De forskellige hold har forskellige tidsplaner. Herved styres tilgangen til posterne.

Tidsplan for K-dag

8.55

Fælles start foran scenen.

9.15

1. runde – Post 1, 2 og 3 (I skal nå mindst to af posterne).

9.45

2. runde – Megapost: Domino (Hal A).

10.15

Formiddagspause – pizzasnegle udleveres i hal A og B.

10.30

3. runde – Post 4, 5 og 6 (I skal nå mindst to af posterne).

11.00

4. runde – Megapost: Løfte i flok (P-pladsen uden for hallen).

11.30

Frokost (madpakke, cafeteriet er lukket).

12.00

Fælles opstart. Alle samles foran scenen.

12.15

5. runde – Post 7, 8 og 9 (I skal nå mindst to af posterne).

12.45

6. runde – Megapost: Lege (Græsset foran hallen).

13.15

Løbet er færdigt. Alle samles foran scenen.

13.25

Fælles afslutning.

13.45

Tak for i dag!

Kontakt Preben Medom Hansen for yderligere information.

31 51 08 27 – pmh@kk44.dk

LivsforLØB

I Horsens har tre midtbysogne konfirmander fra samme skoler samtidig. Det giver mulighed for at arbejde sammen på tværs af sognegrænser om konfirmandundervisningen. Det er »livsforLØB« et eksempel på.

Af Hanne Henriksen, sognepræst Horsens Klosterkirke

Vores konfirmander frem for dine og mine

Ideen til at samarbejde om undervisningen opstod, fordi vi i Horsens bymidte med dens kirke-tæthed oplever, at konfirmandernes valg af søndagsgudstjeneste oftere er afhængig af, hvor vennerne vælger at deltage end af, ved hvilken kirke de tilfældigvis går til konfirmandundervisning eller for den sags skyld, hvilket sogn de bor i. Derfor virker det som en oplagt service at præsentere midtbyens forskellige kirkerum og tilhørende præster for konfirmanderne – akkurat som vi præster har glæde af at møde hele årgangens konfirmander, så vi genkender dem i kirkedøren om søndagen.

Tre konfirmandhold. Tre kirker. Tre præster. Fire ritualer

De samarbejdende kirker har konfirmander fra samme skoler på samme ugedag og i samme tidsrum. Vi har konfirmanderne i blokke af minimum fire timer, og det giver mulighed for at komme vidt omkring fysisk og i dybden fagligt. Med »LivsforLØB« kombineres konfirmandernes almen-

menneskelige forståelse af et menneskeliv fra fødsel til død med kirkens ritualer og fysisk bevægelse. I Vor Frelzers Kirke handler det om fødsel/dåb, i Sønderbro Kirke om ungdom/konfirmation og kærlighed/vielse og i Klosterkirken om død/bisættelse og begravelse. På fire timer bevæger de sig fra kirke til kirke, fra præst til præst igennem et helt liv fra vugge til grav.

Organiseret som et løb

Hvert konfirmandhold starter og slutter dagen ved deres egen kirke og med deres egen præst. Derefter bliver holdet sendt videre til næste kirke i (livs-)forløbet. Der er afsat 45 minutter ved hver kirke samt 15 minutter til at gå mellem kirkerne. På den måde behøver hver præst kun at forberede sig på ét knudepunkt i livsforløbet og det tilhørende kirkelige ritual, som hun eller han så fortæller tre gange for de i alt tre konfirmandhold. Hver præst forbliver i egen kirke. Det er konfirmanderne, der bevæger sig. Til gengæld får de først et stykke frugt, siden en bolle og til sidst en chokoladebar, som de spiser på gåturen mellem kirkerne.

Dagens forløb helt konkret

8.00-8.30:

Andagt/intro til dagen

8.a Klosterkirken

8.b Sønderbro kirke

8.c Vor Frelzers Kirke

8.30-9.15:

Løbet begynder. Præsten har forsat sit konfirmandhold hjemme og løber de 45 minutters tema-undervisning igennem

8.a Klosterkirken – om død/bisættelse/begravelse/sorg

8.b Sønderbro Kirke – om ungdom/konfirmation og kærlighed/vielse

8.c Vor Frelzers Kirke – om fødsel/dåb

9.30-10.15

8.a Sønderbro Kirke

8.b Vor Frelzers Kirke

8.c Klosterkirken

10.30-11.15:

8.a Vor Frelzers Kirke

8.b Klosterkirken

8.c Sønderbro kirke

11.30-12.00:

Afslutning hjemme i egen kirke

Undervisningsforløb om død, bisættelse og begravelse

Naja Bisgaard Krogh, sognepræst ved Horsens Klosterkirke, fortæller om sin undervisning i død, bisættelse og begravelse i efteråret 2019:

»Jeg begyndte undervisningen uden for kirken. Her hilste vi på bedemand og kirketjener, satte flaget på halv, så rustvognen, og seks frivillige konfirmander bar kisten fra rustvognen ind i kirken. I kirken sad konfirmanderne på stole ved kisten, sådan som man gør ved en begravelse. Vi sang »Dejlig er jorden« og havde en samtale om død, bisættelse og begravelse. Vi gennemgik forløbet fra et menneske dør og helt hen til eventuel samtale med de pårørende efter begravelsen og besøg ved graven på kirkegården.«

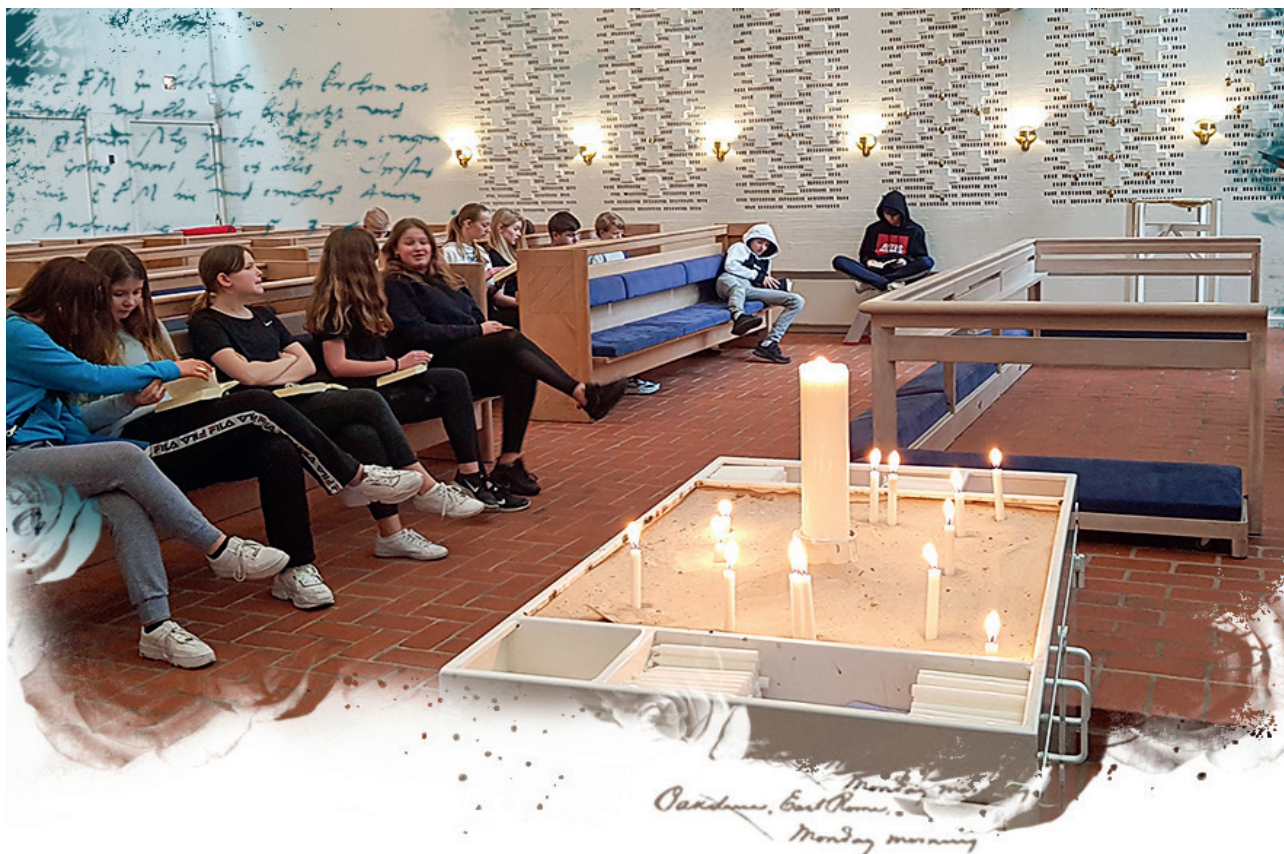
Naja begyndte samtalen med konfirmanderne ud fra følgende spørgsmål:

- Har du været til begravelse/bisættelse, hos hvem og hvordan var det?
- Så du vedkommende, da han/hun var død?
- Hvordan var begravelsen?
- Hvad sker der, når et menneske dør?
- Hvad er bedemandens arbejde?
- Hvad er præstens arbejde?

»Jeg interviewede bedemanden, og konfirmanderne stillede os begge spørgsmål løbende. Nye frivillige løftede låget af kisten. Vi så og mærkede kisten indvendig, inden vi satte låget på igen. Jeg gennemgik, hvordan en begravelse foregår og kastede jord på kisten.«

Naja fortæller, at undervisningen gjorde indtryk på konfirmanderne: »Det var tydeligt for alle de tre hold, at selv når vi blot legede begravelse, så havde det stor effekt på konfirmanderne. Ved alle tre hold var der mange, der gerne ville bære kisten ind i kirken, men efter samtalen i kirken og da kisten skulle bæres ud i rustvognen igen, var de langt mere tilbageholdende. De udviste en slags respekt eller ærefrygt for ritualen og samtalen ...«

Da jeg spørger Naja, hvordan hun fik håbet og troen på opstandelse ind i sin undervisning, fortæller hun: »Jeg indledte dagen i kirkerummet med morgensang og med at tale om død, opstandelse og livscyklus, både i menneskelivet og i naturen. Det var i efteråret, og vi talte om, hvordan efterårets blade giver næring til det nye liv, som skal komme til foråret. På den måde bærer efteråret løftet om opstandelsen og det nye liv i sig – og konfirmanderne satte deres egne tulipanløg, som forhåbentligt blomstrer på deres konfirmationsdag i maj.«

Når vi er to, bliver det dobbelt så godt

Når man er to sammen om et konfirmandhold, er det en gevinst for både konfirmander og undervisere. Det gode samarbejde åbner op for konfirmandernes deltagelse og involvering i undervisningen.

Af Anita Obeling Kring, cand.theol. og kirke- og kulturmedarbejder i Solrød Sogn

Udgangspunktet – når virkeligheden giver plads til ønskerne

For nogle år siden var vi i Solrød Sogn i den – for os uvante – situation, at vi havde så få konfirmander fra en skole i vores sogn, at vi overvejede, om vi skulle have to små hold eller et meget stort. Vi er to undervisere: Mig og den ene af vores sognepræster Charlotte Gravesen.

I forvejen havde vi hver et morgenhold, og vores anden sognepræst havde også et eftermiddagshold, så det var kun et spørgsmål om, hvordan vi bedst brugte vores ressourcer onsdag eftermiddag.

Vi drøftede, om én af os kunne tage det store hold alene og derved frigive tid til den anden, og om to hold ville blive så små, at enhver dynamik nærmest forsvandt. Midt i disse snakke kom vi i tanke om et tilbagevendende ønske fra os begge; at prøve at være med i den andens konfirmandundervisning.

Vi tog springet fra ønske til realitet uden de store forbehold, da vi kendte hinanden godt og var vant til at arbejde og evaluere sammen.

I praksis

Det var egentlig enkelt for os at komme i gang. Der skulle være ét stort hold (ca. 30 konfirmander) og to undervisere, der samarbejder på lige fod, og begge er med hver gang.

Vi lavede en emnebaseret undervisningsplan, som vi i store træk også plejede at lave selv, og som lignede den, vi hver især havde. Og så gik vi i gang.

Fra uge til uge talte vi om, hvem der skulle lægge ud, men vi havde ikke en fast fordeling og havde ikke på forhånd talt igennem, hvad den anden ville sige om et givent emne, men vi havde været omkring mulige faldgruber og målet med undervisningen. Den fordeling gav os frihed til at bede den anden om at lægge ud, hvis en af os ikke var helt på toppen.

Når vi planlagde vores undervisning, kunne vi hver især hive noget frem, vi plejede at lave selv og på den måde både inspirere hinanden og sammen lave nyt materiale, hvis ideen og tiden var til det.

»Man kunne tydeligt mærke, at Charlotte og Anita havde et godt forhold til hinanden og supplerede hinanden rigtig godt. Det lettede stemningen, så det hele var lidt sjovere.«

Tidligere konfirmand

Undervisningen

Som udgangspunkt delte vi tiden op, så en af os sagde noget generelt om dagens emne, hvorefter den anden lagde op til næste del af timen. Hvis vi gerne ville supplere det, den anden havde sagt, så gjorde vi det f.eks. ved at sige »det, du lige sagde, fik mig til at tænke på ...« Men det kunne også være en måde at tydeliggøre ting på og stille nogle af de spørgsmål, konfirmanderne måske sad med: »Når du siger xx, mener du så xx?«

Det kunne også gøre sig gældende, hvis vi var uenige. Den ene kunne f.eks. sige: »Jeg er ikke helt enig i det, du siger lige nu. Jeg tror snarere ...« På den måde kunne konfirmanderne både se, at det var et trygt rum at stille spørgsmål i, og de kunne se bredden i emnet.

Vi brugte også metoden til at stoppe enetaler, når vi kunne se, at konfirmanderne mistede koncentrationen. Så blev det mest til et: »Det er vist på tide, vi kommer videre nu«.

Vores indbyrdes relation gjorde, at vi hver især slappede mere af, tog lidt lettere på uro og var bedre til at grine af os selv og af komiske situationer – noget der lettede stemningen hos både os og konfirmanderne. Vi var enige om en relationel tilgang til konfirmanderne, hvor vi lagde stor vægt på at tale med konfirmanderne om andre ting end det, vi lige beskæftigede os med – især i pauserne.

»Charlotte og Anita var meget åbne selv, og det gjorde, at man også selv turde byde ind.«

Tidligere konfirmand

Fra uge til uge

Det var dejligt at have en at brainstorme og sparre med, evaluere timerne med og ikke mindst også en, der kunne bidrage med et nyt syn på/en ny forståelse af nogle af konfirmanderne og deres udfordringer. Sidst men ikke mindst var det også en mulighed for at få andre øjne på sig selv som underviser.

Hvad har jeg taget med mig?

Jeg har altid været glad for at undervise konfirmander, men samarbejdet med Charlotte blev alligevel en kærdommen saltvandsindsprøjtning. Mange af de gode ting som mere struktur, at le og ikke have svaret på alt, kunne jeg tage med mig over i mine egne timer. De ideer vi fik undervejs, har vi også begge brugt.

Gevinster ved at være to:

- Sparringspartner på indhold og metoder.
- Et ekstra sæt øjne på konfirmandernes behov.
- Højere humør, fordi vi kunne aflaste hinanden.
- Man kan skiftevis fungere som talerør for konfirmanderne.
- Lettere at være kreativ f.eks. at lave en kristuskrans.

Ulemper ved at være to:

- Koordinering og planlægning af undervisning kræver møder og struktur.
- Tilpasning/tab af individualitet.
- *Man får ikke altid ret (!)*

Konfirmanderne og jagten på det hemmelige tegn

FDF Friluftscenter Sletten tilbyder en anderledes dag i konfirmandundervisningen. Her er rammerne sat for en dags aktiviteter, der inkluderer samarbejde, leg, fantasi og kristendomsformidling.

Af Tomas B. Kolind Vilstrup, aktivitetschef og naturvejleder Friluftscenter Sletten

Konfirmanderne skal have en god dag med fart over feltet og spændende opgaver. Ved hjælp af GPS skal man i hold finde ni forskellige poster på Slettens område. For at løse posterne skal det enkelte hold kunne arbejde sammen, bruge hinandens styrker og fantasi.

Otte kristne symboler

Hver post tager udgangspunkt i et af de kristne tegn: brød, kors, due, trekant, regnbue, anker, skib, lys, hjerte. På hver post er der en kort fortælling, der handler om tegnet og en aktivitet.

Idéen med dagen er med andre ord ikke friluft aktiviteter for aktiviteternes skyld, men for rammen

og samarbejdets skyld. Hver post bemandes af en person, der byder velkommen til posten og starter med at læse/genfortælle den tekst, der hører til posten. Herefter introduceres aktiviteten, der sættes i gang. Når aktiviteten er gennemført, løfter postmandskabet sløret for det tegn, der hører til denne post.

I løbet af dagen har hvert hold på et eller andet tidspunkt fået udleveret en nøgle. Ved afslutningen skal alle nøgler bruges for at få låst en stor kiste med det hemmelige tegn op. Det hemmelige tegn viser sig at være en fisk.

Vi oplever, at både præster og konfirmander virkelig nyder dagen, hvor de kan lære på en anden måde, og at det bidrager positivt til den videre konfirmandundervisning, at de har en anden slags oplevelse med hinanden.

Arrangementerne har været gennemført i over 10 år. Der er hvert år 5-10 hold på besøg på Sletten. Holdene varierer fra 30 til 120 deltagere.

»Ved afslutningen skal alle nøgler bruges for at få låst en stor kiste med det hemmelige tegn op.«

Undervisningsvejledning

Vi har i samarbejde med en af præsterne udviklet et undervisningsmateriale om symboler, som kan bruges i forbindelse med optakt eller efterbehandling.

I forordet til undervisningsmaterialet står der følgende:

Dagen på FDF's friluftcenter er baseret på at kirkens sprog skal indoptages kropsligt. Der laves en kobling imellem aktivitet, en fortælling og et symbol, som fører frem til en begrebsforståelse af kirkens symboler og det »Hemmelige tegn.«

Der er også medtaget et citat fra Hans Raun Iversens artikel i bogen »Kroppens Teologi – Teologiens krop« (Anis, 2011):

»Kristendommen sætter sig i kroppen på os, så kroppen kan huske, når vi selv har glemt, trøste, når vi selv er trøstesløse og tænke når vi selv er tankeløse. På den måde kommer nåden til os gennem kroppen – helt udenom vores tankemæssige præstationer.«

Hvis nogen ønsker at lave et lignende forløb, men ikke har mulighed for at besøge Sletten, så skriv til mig på tomas@fdf.dk Så vil jeg sende en oversigt over løbet og de enkelte poster til inspiration.

Posteksempel – posten med kærlighed/hjertet

Aktivitet: Bueskydning

Beskrivelse: Der skal skydes til måls efter en skive.

Der gives en kort introduktion til, hvordan man skal skyde med bue og pil.

Postmandskabet sørger for, at ingen går frem til skiverne, før alle har skudt. Når alle har skudt, kan man samlet gå frem for at hente pilene.

Materialer ved posten: Buer, pile, skiver, skrin med tegn.

Historien: Ikke en spurv til jorden

Yderst i Lofoten i Nordnorge ligger øriget Røst. Her holder hundreder tusinder af søfugle til på fuglefjeldene.

En sommerdag med knaldblå himmel og varm sol sejler vi ud til et fuglefjeld. Men der, hvor det stiger frem, ligger en lokal tågebanke. Hvilken skuffelse! Ikke en sky på himlen lige med undtagelse af det sted, hvor det fantastiske syn venter os. Lidt efter ser jeg tågebanken tydeligere: Den består af fugle! Hundrede tusinder af dem er evigt på vingerne rundt om klippefjeldet, der ustandseligt er hyllet i en tåge af fjerklædt sang. Hele klippen består af fuglereder, flere hylder på hver kvadratmeter, og på hver eneste hylde ligger rederne side om side.

I 10 år har fugleforskere holdt til på Røst. De har base og forsøgsstation i et ombygget bådehus inde på hovedøen. Jeg får tilladelse til at besøge dem og hører denne beretning:

Vi hentede et fugleæg i en rede to dage før klækningen. Moderen blev ringmærket. Ægget blev bragt ind på stationen og udruget i en rugemaskine. Alt gik fint.

Efter en uge tog vi den ugegamle fugleunge med tilbage til fuglefjeldet og lagde den et helt andet sted så langt væk fra moderens rede, som muligt. Og så lagde vi os på lur.

Kort efter kommer en målbevidst flyver styrtende ned gennem mylderet, snupper fugleungen og bringer den tilbage til den rigtige rede.

Lydmålinger har vist, at ungen allerede inde i ægget skaber sin egen lyd, anderledes end alle andre fugles skrig. Det menneskelige øre kan ikke skelne fuglenes lyde fra hinanden. Men blandt hundrede tusinder af fugle genkendte moderen den lyd, hun havde hørt i ægget fra sin ufødte unge.

Historien handler om kærlighed. Den kærlighed en mor har til sit barn. På samme måde har Gud også kærlighed til os.

Kan kirken stadig lære noget af skolens tolærerordning? Et teoretisk perspektiv på at være flere om undervisningen.

Meget godt kan siges om sognepræsten som hovedansvarlig for undervisningen af konfirmander rundt om i sognene. Men det er værd at stille spørgsmålet, om ikke folkekirken med fordel kan skele til nogle af de indsigter, der er gjort på skolens område i forhold til at være flere undervisere samtidig.

Af Johanne Langkjær Fårup, sognepræst og kateketikunderviser på Pastorseminariet i Aarhus

Fra ekspertise til bredde

Hvor skolen historisk set har været lærerens domæne, har undervisningen af konfirmander i tilsvarende grad i kirken oftest været den stedlige sognepræsts domæne. Læreren såvel som præsten var

qua sin profession og dermed specifikke faglige ballast den eneste som ansås i stand til at »uddanne/ oplære« eleven eller konfirmanden i stoffet – hvad enten det gjaldt brøkgregning eller den lille katekismus.

Den eneundervisende sognepræst står stadig stærkt i det folkekirkelige landskab. Modsat har skolen fra 1970'erne og frem og i særdeleshed med indførelsen af skolereformen i 2014 bevæget sig længere væk fra enlærerens monopol på undervisningen. Det er sket ved i stigende grad at inddrage pædagoger i undervisningssituationen samt gøre brug af tolærerordninger.

At folkekirken er ved at åbne op for flere aktører, understøttes af biskoppernes vejledning til anordningen fra 2014, der markerer dette som en mulighed i konfirmationsforberedelsen og som en selvfølgelighed for børnekonfirmandundervisningen. I undersøgelsen af konfirmationsforberedelse og minikonfirmandundervisning (KM, 2009) blev det desuden påvist, at det er en fordel – især pædagogisk – når præsten planlægger sin undervisning sammen med en kirke- og kulturmedarbejder, organist eller en anden person med andre faglige kompetencer.

Gevinster ved at være flere

Ved at udvide fra én faglig profession til flere (eller ved at være to præster om et hold) øger man det, der metodisk set kan sættes i spil i undervisning. Læring finder sted/viden opnås ad flere veje. Derfor har variation og differentiering af undervisningen – med fokus på mange forskellige måder at undervise og lære på – pædagogisk set haft støt stigende fokus i de senere år. Ved at manøvrere mellem flere pædagogiske indfaldsvinkler tilgodeser man på én gang stoffets (kristendommens) mangfoldighed (en visuel side, en taktil-/gøreside, en ritualside, en musikalsk side osv.). Samtidig imødekommes også mangfoldigheden i børn og unges læringstilgange, hvorved koblingsmulighederne for konfirmander eller børnekonfirmander mellem kristendommen og deres egen livsverden øges.

At flere øjne og hænder styrker undervisningen, er der noget, der tyder på ifølge dele af den nyeste forskning fra skoleområdet: »De eksempler på velfungerende samarbejder, der indgår i undersøgelsen, viser, at pædagogerne bringer et andet perspektiv på eleverne ind i klasseværelset, og sammen med lærerens indsigt kan man opnå et bredere og mere nuanceret helhedsperspektiv på eleverne(...). Undersøgelsen viser derudover, at pædagogerne kan udfordre lærernes blik på eleverne, og at lærerne samtidig værdsætter, at pædagogerne kan dække deres blinde vinkler og nuancere deres syn på eleverne« (EVA, 2017, s. 11).

Det at være to udvider blikket, ikke bare når det gælder metoder men også relationelt

Når man er på som underviser, er det svært at undgå alene at se tingene fra ens eget perspektiv. Men det at være to i lokalet betyder, at den anden har mulighed for at spotte både det, man ikke selv ser, og dem man ikke selv ser. Det er en aflastning - ikke mindst i en konfliktsituation, hvor det at være en voksen mere i lokalet kan være en stor hjælp – men også det, som undersøgelsen peger på: At være flere nuancerer blikket på undervisningssituationen og konfirmanderne både fagligt og socialt. To fagligt engagerede undervisere ser simpelthen flere vinkler og muligheder end én.

Udfordringer ved at være flere undervisere sammen

Når det gælder tolærerordningen, viser erfaringer fra folkeskolen, at ordningen har gavnlig indvirkning ikke mindst på det faglige udbytte men også, at det ikke er helt uproblematisk. Det gode samarbejde forudsætter en forudgående afklaring af rollefordelingen (2L 2014 s. 37). »Hvem står for det faglige indhold hvornår?«, »Hvad er den anden lærers funktion undervejs?« er spørgsmål, der opleves væsentlige at afklare på forhånd, for at samarbejdet fungerer bedst muligt. Er man to præster om et konfirmandhold (eller en præst og en kirke- og kulturmedarbejder om et børnekonfirmandhold), kan det på tilsvarende vis være afgørende at afklare rollefordelingen, inden man går i gang.

Der er altid noget på spil, når man afgiver ansvar og kontrol. Men sker der noget ved, at konfirmanderne oplever, at to præster ikke er fuldstændig enige om alt?

Ser sognepræsten stadig sig selv som den eneste gyldige faglighed? Sat på spidsen: Reduceres kirke- og kulturmedarbejderens rolle i børnekonfirmandundervisningen til at skære æbler og lave saft, hvorved supplerende faglige kompetencer overses? Som anordningen foreskriver, har sognepræsten fortsat det teologiske ansvar for undervisningen. Men et teologisk ansvar er netop ikke ensbetydende med eneansvar. Og spørgsmålet er, om ikke det for den eneundervisende sognepræst både kan være en aflastning og en fordel, at perspektivet bredes ud, og flere fagligheder meningsfuldt inddrages, også uden der går skår i den teologiske stolthed.

Links

Kirkesociologisk undersøgelse af konfirmationsforberedelsen og minikonfirmandundervisningen (KM, 2009) lokaliseret på: http://www.km.dk/fileadmin/share/Daabsoplaering/Daabsoplaering_bilag.pdf

Danmarks evalueringsinstitut, EVA (2017) Lærere og pædagogers samarbejde om undervisningen. Rosendahls. Lokaliseret på: <https://www.eva.dk/grundskole/laerere-paedagogers-samarbejde-om-undervisningen>

2L Rapport: Undersøgelse af effekten af to-lærerordninger. Rambøll 2014. Lokaliseret på: https://dk.ramboll.com/-/media/files/rm/rapporter/140410-rapport-om-fors%C3%B8g-med-tol%C3%A6rerordninger_2014.pdf?la=da

Konfirmander er også en del af menighedens fællesskab

Konfirmanderne er ikke på »tålt ophold« i ni måneder. De er med til at planlægge og gennemføre gudstjenesterne og er på den måde en aktiv del af menighedens fællesskab.

Af Tine Illum, sognepræst Sdr. Bjert

Konfirmanderne er medansvarlige for gudstjenesten

I Sdr. Bjert Kirke lægger vi stor vægt på delagtighed. Man er delagtig bare ved at tage del i gudstjenesten. Samtidig ønsker vi, at der høres flere stemmer ved gudstjenesten, at flere er med til at tænke, forberede og være ansvarlige for gudstjenesten på forskellig måde.

Når man er konfirmand, kan man være kirkehjælper. Det indebærer, at man påtager sig en eller flere opgaver. Ingen skal gøre alting, men alle kan gøre lidt. Man bliver en del af det team, der har et særligt ansvar for gudstjenesten. På den måde får man indsigt i, hvordan en gudstjeneste forberedes, hvad der er vigtigt, og hvordan samarbejdet er mellem de mange mennesker.

Der er både opgaver »backstage« før gudstjenesten, opgaver under selve gudstjenesten og efter gudstjenesten. Det er vigtigt, at man som kirkehjælper tager de opgaver på sig, som man har mod på.

Ingen skal gøre noget, som de ikke føler sig godt tilpas ved – men man må godt være lidt modig. Nogle konfirmander er kirkehjælper flere gange. Andre er det slet ikke. Konfirmanderne har deres egen Facebookside. Her »annonceres« der efter kirkehjælpere til den pågældende søndag eller til en dåbsgudstjeneste. Her skrives også, hvis der er noget særligt, der ønskes hjælp til: Uddele engle til gudstjenestedeltagerne juleaften, tænde lys på et bestemt tidspunkt etc. Som kirkehjælper kommer man senest en halv time før gudstjenesten. Og da man har et medansvar for gudstjenesten, »gælder det« for, at man har været i kirke to gange.

Fællesskabsskabende inddragelse

Konfirmanderne kommer i god kontakt med menigheden, når de fx deler sangblade ud, hjælper med børnene eller laver kirkekaffe. Menigheden sætter pris på det, og der er en anledning til at komme i snak med konfirmanderne og påskønne det, de gør. På den måde mærker konfirmanderne, at de er en del af menigheden, og at der er brug for dem.

En gang om året er konfirmanderne i små hold ude at besøge nogen fra menigheden. Også her oplever de, at de bliver set, og at det ikke er ligegyldigt, at de er her.

Når man er kirkehjælper, kan man:

FØR GUDSTJENESTEN:

- ringe med klokkerne
- dække alterbord
- uddele sangark
- hjælpe dåbsfamilier og gæster på plads
- hjælpe de børn, der skal bære vand til dåb
- hjælpe med at stille frem til kaffe

UNDER GUDSTJENESTEN:

- læse de to bibeltekster, der skal læses til dåb
- spille til en salme eller spille musik (i samarbejde med organisten)
- hjælpe børn op til børnekirke under gudstjenesten

EFTER GUDSTJENESTEN:

- hjælpe med at servere kaffe
- hjælpe med at vaske op efter altergang
- rydde op, slukke lys osv.

Der kan være lidt forskellige opgaver alt efter, hvilken gudstjeneste det er.

Vi har kirkehjælpere fordi:

- så får man et særligt forhold til at gå til gudstjeneste
- så får man andre til at føle sig velkomne og hjemme
- så lærer man noget nyt

Fælles løsning på et fælles problem

Da Odder Kommune flyttede 7. klassetrin fra landsbyskolerne ind til Odder by, stod mange oplandskirker med en udfordring. Hvordan kunne man på samme tid sikre konfirmandernes lokale forankring i sognet og sikre det gode samarbejde med de store byskoler? Løsningen blev en kombination af fælles forberedelse i Odder Kirkecenter og forberedelse lokalt.

Af Vibeke Døssing Rudebeck, sognepræst Odder Kirke

En udfordring da 7. klasse forsvandt fra landsbyskolerne

Da Odder Kommune nedlagde 7. klasserne i kommunens landsbyskoler, fik det betydning for konfirmationsforberedelsen i landsognene. Konfirmationsforberedelsen lå netop på 7. klassetrin, og fremover skulle disse elever fortsætte deres skoleforløb på de store folkeskoler i Odder by.

I første omgang fortsatte menighedsråd og præster med at tilbyde og gennemføre konfirmationsforberedelse i konfirmandernes bopælsogne. Men det var svært at finde et tidspunkt for forberedelsen, hvor alle kunne deltage, og hvor der var bustransport fra byskolerne til alle bopælsogdenes kirker. For klasselærerne på byskolerne var det også en udfordring at skulle samarbejde med stort set alle

provstiets præster om forberedelsen, fordi der ofte gik elever fra næsten alle provstiets sogne i hver klasse.

Konfirmation i 6. klasse fungerede ikke

Det fik menighedsråd og præster til at søge biskoppen om dispensation til at tilbyde forberedelse og konfirmation i 6. klasse for at fastholde relationen mellem de unge, deres familier og den lokale sognekirke. Dispensationen blev givet, men da præsterne i foråret 2010 sendte konfirmationsdatoer ud til elever i 4. klasse, som kunne blive konfirmeret to år senere i 6. klasse, var der mange reaktioner fra bekymrede forældre og skolebestyrelser. Man mente ikke, at børnene kunne blive modne nok i løbet af det kommende år til at få nok ud af konfirmandforberedelsen i løbet af 6. klasse.

»En afgørende ændring var, at forberedelsen fremover grundlæggende ville være klassebaseret.«

Helt ny struktur med klassebaseret forberedelse

Derfor overvejede vi spørgsmålet igen. Konfirmationsforberedelsen blev i stedet rykket til 8. klassetrin og i en helt ny form. En afgørende ændring var, at forberedelsen fremover grundlæggende ville være klassebaseret.

I hovedtræk er ordningen den, at den klassebaserede forberedelse foregår i dobbeltlektioner i skoletiden fra september til vinterferien. Al forberedelse foregår for samtlige klassers vedkommende i Odder Kirkecenter, hvor der er mulighed for at forberede fire klasser på samme tid. Alle provstiets præster forbereder en eller flere klasser.

Fra vinterferien til konfirmationsdagen foregår forberedelsen til gengæld uden for skoletiden enten om eftermiddagen, om aftenen eller i weekenden. Her er det den lokale præst, der varetager konfirmationsforberedelsen, og som senere konfirmerer de unge lokalt.

I samme periode bruger skolerne i øvrigt dobbeltlektionerne til kristendomsundervisningen, som er et eksamensfag.

»Ordningen har lagt op til, at alle i oplandet konfirmeres i bopæls sognet ...«

Konfirmation i oplandssognene

Ordningen har lagt op til, at alle i oplandet konfirmeres i bopæls sognet, men der er mulighed for at søge dispensation til konfirmation i et andet sogn, hvis der er gode grunde til det.

Rapport fra FUV

Efter nogle år med den nye ordning har vi overvejet modellens konsekvenser for tilknytningen mel-

lem de unge og deres lokale kirke og sognepræst. Derfor besluttede menighedsråd og provstiudvalg i 2017 at evaluere ordningen og samtidig undersøge, om organiseringen af forberedelsen har betydning for, om de unge i det hele taget vælger at blive forberedt og konfirmeret.

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV) har udarbejdet en rapport om spørgsmålene.

Den kan læses i sin helhed her (indsæt link til PDF). Hovedpointerne findes desuden i nedenstående faktaboks.

Hovedpointer fra FUV's rapport

- Helt overordnet er der ikke noget i besvarelsene, der peger på, at måden konfirmationsforberedelsen er tilrettelagt på, påvirker konfirmationsprocenten. De, der ikke vil konfirmeres, svarer altovervejende, at dette skyldes, at de ikke er kristne. De, der skal konfirmeres/er blevet konfirmeret, svarer, at det skyldes festen, vennerne, og at de tror på Gud.
- Det er et fremherskende ønske, at forberedelsen foregår i skoletiden.
- Konfirmanderne går i overvejende grad i kirke i deres bopælssogn og bliver for størsteparten også konfirmeret i deres sognekirke eller i en anden kirke i pastoratet.
- De konfirmander, der i løbet af indskoling og mellemtrin har oplevet møder med kirken i form af minikonfirmander, særlige gudstjenester og samarbejde mellem kirke og skole oplever, at de har en relation til deres kirke, som medvirker til at gøre det selvfølgelig for dem at blive konfirmeret der.
- Konfirmanderne skelner mellem forberedelsen og selve konfirmationen. De foretrækker i langt overvejende grad at blive forberedt sammen med klassen og at blive konfirmeret i deres hjemkirke, selvom det betyder, at de ikke bliver konfirmeret sammen med klassen. Undtaget herfra er elever, der har gået på privatskolen siden 0. klasse.